

کاهش سن بلوغ عاطفی در کشور

تنها راه کاهش آسیب‌های ناشی از بلوغ جنسی زودرس، ارتقای سطح آگاهی نوجوان از روابط اجتماعی است

مریم یوشی زاده / گروه جامعه

مدیر بخش روانپزشکی سازمان پزشکی قانونی کشور با اعلام کاهش سن بلوغ عاطفی در کشور به ۱۶ سال می‌گوید: این نوع بلوغ هر چه زودتر رخ دهد تبعات منفی کمتری دارد. خبر کاهش سن بلوغ عاطفی در شرایطی اعلام می‌شود که برخی کارشناسان مدتی است درباره کاهش سن بلوغ جنسی در کشور هشدار می‌دهند و به نظر می‌رسد میان این هشدارها و پیش‌بینی کاهش تبعات منفی بلوغ عاطفی زود هنگام، رابطه‌ای معنی‌دار وجود داشته باشد.

■ بلوغ عاطفی، بلوغ جنسی

پیش از آن که بخواهیم گفته‌های دیروز مهدی صابری، مدیر بخش روانپزشکی سازمان پزشکی قانونی کشور را تحلیل کنیم، شاید بهتر باشد اشارهای به تفاوت بلوغ عاطفی و جنسی داشته باشیم. از دیدگاه روان‌شناسی، بلوغ عاطفی زمانی رخ می‌دهد که فرد توانایی کنترل عواطف و احساساتش را به دست آورد. فرد بالغ از نظر عاطفی به درکی صحیح از خود و روابط اجتماعی‌اش رسیده و شیوه صحیح محبت کردن، ابراز احساسات و واکنش نشان دادن به رفتارهای گوناگون اطرافیان را آموخته است.

به عبارتی دیگر یک بالغ عاطفی، به درکی منطقی از روابط بین فردی و احساسات می‌رسد. این نوع از بلوغ معمولاً با بلوغ جنسی اشتباه گرفته می‌شود، اما بلوغ جنسی معمولاً در معنای عام، بلوغی است که به واسطه تغییرات هورمونی در بدن و تظاهرات آنها در ظاهر و گرایش‌های افراد، رخ می‌دهد.

ادامه در صفحه ۱۷

هر چند دیروز مهدی صابری، مدیر بخش روانپزشکی سازمان پزشکی قانونی کشور بلوغ عاطفی زود هنگام را عاملی موثر در کاهش برخی آسیب‌های دوران نوجوانی معرفی می‌کند، اما آن را منوط به مدیریت صحیح خانواده‌ها می‌داند: «خانواده‌ها باید برای برخورد با این موضوع و روش‌های **مداربا** آن آماده بوده و به فرزندانشان آموزش‌های لازم را داده باشند.»

به گفته او در اغلب خانواده‌های ایران هنوز تفکرات سنتی غالب است و باعث می‌شود خانواده همچنان منتظر بماند تا فرزندش به ۱۸ سالگی برسد و با او درباره مسائل بلوغ صحبت کند. مدیر بخش روانپزشکی سازمان پزشکی قانونی با بیان این که آگاهی ندادن به فرزندان توسط والدین تبعات منفی دارد، در گفت‌وگو با ایسنا اظهار می‌کند: در این صورت کودک از منابع نامطمئن آگاهی‌های گمراه‌کننده به دست می‌آورد و این موضوع آسیب‌زا است.

بر اساس گفته‌های این روانپزشک مطالعات انجام شده نشان می‌دهد در شهرهایی که فرهنگ و ارتباطات در درجه بالایی قرار دارد بلوغ زودتر اتفاق می‌افتد، اما در شهرهای کوچک‌تر که امکانات اجتماعی فرهنگی محدود است بلوغ به تاخیر می‌افتد. هم‌اکنون سن بلوغ عاطفی هیجانی در کشور ما ۱۶ سال است و این موضوع خانواده‌ها را ملزم به برخورد کردن نیازهای ارتباطی و اجتماعی فرزندانشان می‌کند.

■ کاهش بی سابقه سن بلوغ جنسی

از سویی دیگر سال‌هاست روان‌شناسان و روانپزشکان

درباره کاهش سن بلوغ جنسی در کشور هشدار می‌دهند. آخرین هشدار در این زمینه گفته‌های سیدحسن موسوی چلک، رئیس انجمن مددکاری اجتماعی ایران است که در گفت‌وگو با رسانه‌ها، دلیل کاهش سن بلوغ جنسی در ایران را تغییرات در حوزه بهداشت و تغذیه و گسترش رسانه‌ها می‌داند.

او به افزایش میانگین سن از دواج در کشور در مقایسه با کاهش سن بلوغ جنسی اشاره می‌کند و توضیح می‌دهد که نخستین تاثیر این پدیده طولانی شدن حد فاصل بین بلوغ جنسی و ارضای طبیعی غریزه جنسی از طریق از دواج است که منجر به انواع آسیب‌های اجتماعی می‌شود.

آمارهای متفاوتی از سن بلوغ جنسی در کشور از سوی مراجع گوناگون وجود دارد. برای نمونه دکتر غلامعلی افروز، رئیس سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره کشور، سال گذشته در نشست خبری اعلام کرد: میانگین سن بلوغ جنسی در ایران در پسرها از ۱۶ به ۱۲ و در دخترها از ۱۴ به ۱۰ سال کاهش یافته است.

■ چرا بلوغ عاطفی زود هنگام بهتر است؟

از دیدگاه دکتر سیدهادی معتمدی، پژوهشگر حوزه آسیب‌های اجتماعی و روانپزشک، این که سن بلوغ جنسی در کشور کاهش یافته، امری خوشایند است، اما نوع زندگی مدرن، در دسترس بودن انواع فیلم‌های نامناسب، گسترش دامنه ارتباطات اجتماعی و مسائل دیگر آن را به رخدادی ناگزیر در جامعه بدل کرده است و در چنین شرایطی کاهش میانگین سن بلوغ جنسی در

کشور ممکن نیست بنابراین تنها راه ممکن برای کاهش آسیب‌های ناشی از آن، ارتقای سطح آگاهی‌های نوجوانان از روابط اجتماعی است.

او در پاسخ به این پرسش که چرا کاهش سن بلوغ عاطفی به ۱۶ سال، آسیب‌های دوران نوجوانی را کم می‌کند به «جام جم» می‌گوید: کاهش سن بلوغ عاطفی آن را تقریباً با میانگین سن بلوغ جنسی در کشور منطبق می‌کند و این پدیده‌ای سودمند است.

به گفته این روانپزشک، یک فرد بالغ از نظر عاطفی به نگرشی صحیح درباره عشق و روابط عاطفی با طرف مقابل رسیده است و برقراری ارتباطش با جنس مخالف صرفاً با هدف ارضای غریزه جنسی‌اش نیست و منطقیست هم در آن دخیل است. به عبارتی دیگر بلوغ عاطفی افراد را معین می‌کند غریزه جنسی‌شان را کنترل کنند و در چنین شرایطی نوجوانان صرفاً بر اساس گرایش جنسی‌شان با دیگران ارتباط برقرار نمی‌کنند و منطقی و درک شرایط نیز در تصمیم‌گیری‌شان دخیل می‌شود.

متوسط سن بلوغ عاطفی و هیجانی در هر جامعه‌ای از دیدگاه این روانپزشک بستگی به فرهنگ‌ها و باورهای آن دارد برای مثال بلوغ عاطفی در جوامعی که میانگین سن از دواج در آنها پایین است به دلیل مواجهه ناگهانی افراد با انواع مسوولیت‌های اجتماعی در زندگی مشترک، زودتر رخ می‌دهد اما در مجموع، دستیابی به بلوغ عاطفی زود هنگام، تا حد زیادی به تلاش خانواده‌ها برای آموزش مهارت‌های زندگی به فرزندان‌شان بستگی دارد.